

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

68. Neophyti Mandar. heroicae virtutes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

ut possent casu quolibet extingui, ut planè contigit, & meritum amissi olim Magistratus pro causa fidei, merito cumulavit breuiatæ nunc ob eandem vitæ, quam domi licebat alioqui, apricam & longam extendere. Ante annos vnam & triginta Deum cœperat nosse; agebat vigesimum à baptismo; æquè semper & idololatra, & Christi cultor, in defensionem religionis veræ expeditus. Scripsit ille de se ad Affluentem Hispaniæ Nunnum Mascategnam, anno æui exacti nono & nonagesimo, se doctrinarum Occidentalium illecebra captum à Riccio; fuisse tunc illas pretiosi saporis dulcem escam, ad quam vnam currebant Literati, huius cupidine, Doctori Leoni se tanto amore copularum ut diem sibi vitalem non crederet, cuius horas quinque cum illo non egisset. Hinc ille diu meditatus quâ posset securius Christi fides toto imperio diffundi, nihil iudicaret validius quam ut scientiarum nostratarum grato illicio cicurarem Literatos, & addiceremus illos nobis peculiari beneuolentia, quæ pro summa qua pollent potestate necessarios fidei propagandæ aditus referaret. Sensim vero illos pro ingenij bonitate cessuros veritati, & ex naturalibus Doctrinis ad diuinas non ægrè transferendos. Eam ob rem instare perpetuo Patribus, ut Europæorum egregia opera, Sinensi caractere, ac lingua ederent; alere suo ære ad hoc idoneos; requiritate ex iis blanda importunitate, quotidiana pensa, styli sui acuto, & docto pumice perpolite, ornare procæmijs, suo excusa sumptu latè per imperium vulgare. Iam ut discipulos Partibus quam plurimos cogeret, ostentabat gaudens quantus ipse illorum è manibus exisset; nam de subtiliori arithmetice, de physicis, & diuinitatis volumina edidit plus septem, & vnginti, quorum præstantiam de ingenij sui fœlicitate natam, Patrum magisterio auebat tribui, ut multi se illis in disciplinam darent. Iucundissimus tamen eius labor, in piorum librorum editione versabatur. Libros sacris de rebus viginti quinque nostri typis mandarant, in quibus vix fuit pagina quam ille amica, & acti censura non excoluisset. Asserebátque illis, præsertim Riccij Catechismo, quicumque resisterent, & Christo idola non mutarent, aut mente cæcos, qui tanti solis non sentirent fulgorem; aut animo atque voluntate, qui ab se solem excluderent, ne compellerentur fœditates cernere, & odisse quas amabant; & Christiana sanctitas, cum horrore damnabat; ob hoc ipsi longè venerabilior Irenus quilibet Christianus quàm Colaus Sinensis. Ob hoc vilia omnia, & abominata quæ idolorum afflasset fumus. Anno sæculi quarto & decimo, missus vrbi cuipiam Præfectus, & in palatium magno nobilitatis vrbicæ comitatu inductus, derisit statuarum frequentiam qua pretiosa & splendida, fulgebant vniuersa, quærît quo suo commerito se in tartarum compegissent? tartarum planè domum illam esse, in qua dæmoniorum plus decuplo numeraretur quàm hominum. Se quidem vel gaza coronæ Regiæ inestimabili nunquam adductum iri ut cum dæmonibus habitaret, proin si hanc sibi habita-

68.
Neophyti
Mandar. he-
roicæ virtutis.
1495.

tionem adornassent, extruderent ex ea dæmones, hoc est inde omnes
 statuas deturbarent. Cohorruere adstantes illo imperio, Præfecti qui-
 dem potentiam veriti, sed magis Deorum, quos si nefariè ad eò vio-
 lassent, actum de se putabant, seque mox hiantibus inferis glutendos.
 Ac is manu, & scalis, & securi, deicere, sternere, frangere mem-
 beatim, assulatim, & frustra hæc, ait placidè subridens, in culinam
 deferte ad coquendos mensæ meæ cibos. Pavère hac primum catastro-
 phe, ethnici spectatores, & fulmen, ignésque de cælo expectare; vbi
 vero illam Deorum stragem nihil consequebatur molestiùs, sed suum
 tenebant omnia in cursu modum; mussare inuicem, & argumentari,
 vel existè de mente Præfectum, eique vt stulto, misereri Deos quam
 irasci malle; vel esse ligna & lapides Deos illos, præterea nihil; ab iis
 certè nec sperandum quicquam, nec pertimescendum; ac vindictam
 quidem quam saxa & ligna non poterant, Leoni sapissimè dæmones
 intenterunt, verum semper irritò conatu, Deo fidum sui nominis as-
 sertorem vbiq; seruante, atque interdum prodigiis, incendiòrum
 præsentium, & mortis pericula ab eo depellente: quibus sanè peculia-
 ribus cæli donis haudquaquam se indignam præbuit eius familia nu-
 merosa, & Christianæ virtutis minimè vulgaris professione spectabilis.
 Rogatus Pater ad benedicendam ex Ecclesiæ ritu eius domum, in ex-
 piandis lustrali aqua gynæceis, vidit suum in singulis alrare bellè com-
 positum, sacrâsque in eo imagines eleganter ornatas, flagella etiam
 cruentata, non afflictiandis modo corporibus propriis, sed conuersio-
 ni agnatorum suo sanguine redimendæ: & fuit quæ ethnicum ab au-
 dienda Christi fide obstinatissimè auersum, dierum decem ieiunio vicit;
 Crebris ad hæc Leo familiam, publicè absens, monebat literis; sed
 accuratiùs, post repetitam confessione generali vitam omnem decimo
 prius quàm moreretur anno: ab Exercitiis enim S. Ignatij velut altera for-
 tace inflammator ad omnem sanctitatem, familiam conuocat, veniam
 ab iis rogat si quid fortè de se iis exhibuisset exempli minus laudabi-
 lis. Tùm Faustinum quendam ex famulis vnum, ætate, ac moribus gra-
 uem, sibi tanquam patruum statuit, & vbiq; dicto factòve labe-
 retur serium monitorem, quas in tanto viro pietatis minutias, malent
 pij lectores à me scriptas, quàm arma Sinarum in Tartaros, de qui-
 bus nunc ad me nihil attinet. Sed reddo suprema Leonis verba quibus
 die omnium Sanctorum vitam clausit hoc anno 1630. Doctoris Pauli
 manum tenens, & teneriter flens; morior, ait, cum cepisset vita ob
 hoc mihi placere, quod rei proderat Christianæ; sed gaudens morior,
 quod tuis mi Domine manibus Patres nostros committo, quos noui
 tuo securis præsidio meum haudquaquam desideraturos, proinde nec
 puto mea egere commendatione, cum sciam illos tibi æquè vt mihi
 cordi esse; sic ille; sic ipsi triennio ante Doctor Michaël moriens, no-
 stros commendarat; parq; studio post tres annos Colaüs Paulus,
 Doctorem Petrum in cura nostrorum gerenda sibi substituit; hæredi-
 taria

taria quadam summorum virorum in Societatem benevolentia, quos elegerat Deus tanquam columina Sinensis Christianitatis. Et redamavit illos vicissim Societas, habuitque filiorum loco, & indicit per orbem uniuersum, sacrificiis & precibus defunctos iuuat. Leonem annos unum & triginta constanter nostrum, nulla usquam pericula, à nostri patrocinio retardarunt; primo suo ad Deum accessu, aditum nobis in Sinas aperuit inducto-Hanceum patriam suam Cattaneo. Eius industria Pechinum Rex nostros diu exules reuocauit. Eius domo, periculo, & sumptu, tyranni Scin rabiem nostri deuitarunt, tam notus erat eius in nos amor, ut qui non auderent illum offendere, nostros impeterent, rati telo eodem ipsum quoque configi. Accedebat his continua largitas in nostros & domi egentes, & iter facturos, & editioni librorum daturus operam. Aedes quidem nobis Doctor Michaël curauit, sed hic templum construxit. Summum erat, ardensque vehementer magni viri votum, urgebátque illud apud eos qui præerant nullo sine ac modo; dicere solitus; [si Patrem nostrum Generalem (sic illum nominabat) daretur alloqui, certò illi persuaderem Sinarum Regnum Patribus implere tametsi ad hoc Europæ dimidium illorum opera priuari oporteret.] de quo Romam rescribens ad Mascaregnam sua illi obsequia prolixè in omnibus deferentem, aiebat nihil sibi animo altius insidere, nihil aut acrius poscere, aut flagitaturum deinceps impotentiùs nisi unum ingens & absque numero, nostrorum numerus in Sinas mitteretur, futurum enim quantumcumque is foret, necessitate breuiorem. Consequabatur hoc animi studium læticia gestiens quoties Macao ueniret; dabátque se illis affectu non dispari, parentem & Magistrum; curate igitur iis necessaria; securari num satis interulis contra frigus muniri; docere illos ceremoniarum comitates, & omnium rituum intricatissimam ambagem; proclinationum modos ac numerum, variis Mandarinatorum distinctum gradibus; delineare illis formam characterum Hieroglyphicæ illius descriptionis; sonos præter, accentusque sonorum in pronuntiando natiuos, & nobiles; gaudere illorum in his profectu vel minimo, laudare ingenium, facilitatem attolere; quæ in homine id ætatis, & gradus tam propè puerilia, & abiecta, proficisci non poterant nisi ex incredibili in nostros tanquam suos amore, & ardentissimo studio fidei propagandæ.

69.
Mors Lud.
Gonzal. scol.
Societatis.

Habet præter dicta hic annus trigessimus mortem egregij iuuenis Ludouici Gonzales nondum Sacerdotis, de quo ex Patribus non nemo, Macaum aiebat, sanctum hæcenus cælo dedisse nullum, si quos esset datura, primum in iis fore Ludouicum, cuius adhuc in seculo virtutes, videbantur esse prænuntia. Quare illi parens Lusitanus, & mater Sinensis à caducis alienissimo nihilque præter cælestia spiranti, facile assensere in proposito Societatis ineunda. Noctis bonam partem precando exigebat; diei ægrotis ministrando in nosocomiis, & propensius leprosis. Sodalitati præerat, cuius unum erat in piis operibus ex instituto pensum.